

СТАНОВИЩЕ

от доц. Милка Аспарухова Нашар, дф

Катедра по биохимия, молекулна медицина и нутригеномика

Медицински университет „Проф. Д-р Параскев Стоянов“, гр. Варна

Относно процедура за заемане на **академична длъжност „Професор“**

по научната специалност **„Биохимия“**

в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика,
професионално направление 4.3. Биологически науки,

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен в ДВ, бр. 59/26.07.2022 г. за нуждите на катедра „Биохимия, молекулна медицина и нутригеномика“, Факултат по фармация на Медицински университет „Проф. Д-р Параскев Стоянов“, гр. Варна. Участвам в състава на Научното жури по конкурса, избрано с решение на ФС (Протокол № 41/19.09.2022 г.) и назначено със Заповед № Р-109-359/21.09.2022 г. на Ректора на Медицински университет – Варна. Единствен кандидат в конкурса е **доц. Йоана Димитрова Киселова-Кънева, дб.**

Представените документи за участие в конкурса са коректно систематизирани и подредени и са в съответствие с изискванията на ЗРАС на Република България и на ПРАС на Медицински университет – Варна за заемане на академичната длъжност „Професор“.

2. Образование и кариерно развитие

Научната кариера на доц. Киселова-Кънева започва в Институт по генетика на БАН, веднага след завършване на ОКС „Магистър“ по биология в ПУ „Паисий Хилендарски“. От 2004 г. е зачислена като редовен докторант по научната специалност „Биохимия“ в Катедрата по предклинична и клинична фармакология, химия и биохимия, от която впоследствие се обособява Катедра по биохимия, молекулна медицина и нутригеномика, в която Киселова развива своята академична кариера. От назначаването си като асистент през 2006 г. тя преминава последователно през всички етапи на академичното израстване като старши и главен асистент в съответствие с тогава действащият ЗРАС. През 2011 г. успешно защитава дисертационния си труд за присъждане на ОНС „Доктор“ по биохимия, а от 2013 г. е доцент по същата научна специалност. Има призната специалност по биохимия от СДО в системата на здравеопазването от 2009 г. През 2016 г. доц. Киселова-Кънева е избрана за Ръководител на Катедрата по биохимия, молекулна медицина и нутригеномика и заема тази длъжност вече два последователни мандата. От 2017 г. на Йоана Киселова е поверено ръководството на Направление „Хранене и качество на живот“ към Научно-изследователския институт на Медицински университет – Варна, както и ръководство на отделна научна група „Нутригеномика и персонализирано хранене“ в същото направление. Това говори за нейната ангажираност и принос към научните приоритети на университета, в който работи и се развива.

3. Учебно-преподавателска дейност.

Съгласно приложената справка, средната учебна натовареност на доц. Киселова-Кънева за последните 4 години е 155 учебни часа, при норматив 126, определен от

Академичния съвет за Ръководител катедра. Била е титуляр на задължителния лекционен курс по биохимия за студенти от специалност „Дентална медицина“ (вкл. англоезиково обучение) и на курс „Биохимия и патобиохимия“ за специалност „Медицински лаборант“ от Медицински колеж. Има отделни лекционни модули за специалността „Трансфер на технологии и иновации във фармацията“ и е титуляр на няколко СИД за студенти по медицина и фармация. Води семинарни упражнения по биохимия на български и английски език в курса на обучение на всички специалности. Участва в разработването на учебни помагала и на изпитни тестове.

4. Научно-изследователска дейност

4.1. Наукометрични показатели и изпълнение на минималните национални изисквания (МНИ)

За участието си в конкурса за заемана на АД „Професор“ доц. Киселова-Кънева е приложила академична справка и доказателствен материал на научните си трудове и научна дейност, разпределени по показатели както следва: автореферат на дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“ (50 т. в показател А), 6 публикации, еквивалентни на хабилитационен труд в показател В4 (101 т. при изискуем минимум 100 т.); 20 публикации в група показатели Г, като е спазено изискването поне 80 т. да са от показател Г7 (18 публикации) и две глави от книги в показател Г8 (общо 317 т. в тази група показатели, при изискуем минимум 200); в група показатели Е са представени ръководство на двама успешно защитили докторанта, участие в успешно приключили научни проекти – 9 национални, като на 2 от тях е ръководител и 1 международен проект, привлечени средства от проекти и участие в разработването на 4 учебни помагала (общо 267,83 т. от група показатели Е, при изискуем минимум 150 т.). Според представената справка, научните трудове на Киселова-Кънева са цитирани 86 пъти в издания индексирани от Web of Science и Scopus (172 т. от показател Д при изискуем минимум 100 т.)

При сравнение на МНИ за заемане на АД „Професор“ с данните представени в академичната справка е видно, че доц. Киселова не само покрива, но и многократно надвишава тези изисквания (Таблица 1).

Таблица 1. Обобщени наукометрични показатели на кандидата, сравнени с МНИ за заемане на АД „Професор“:

Група показатели	МНИ	Данни от академичната справка
А	50	50
В	100	101
Г	200	317
Д	100	172
Е	150	267,83
Общо за АД „Професор“	600	907,83

4.2. Приноси на научните трудове

Доц. Йоана Киселова-Кънева е автор на публикувани и докладвани научни трудове с фундаментален и научно-приложен приносен характер в три основни направления:

- 1) *Биологична активност, състав, метаболизъм и безопасност на природни суровини, хранителни добавки и синтетични молекули* (общо 13 от научните трудове се отнасят към това направление: В4.1, В4.2, В4.3, В4.4, В4.5, В4.6, Г7.1, Г7.2, Г7.3, Г7.7, Г7.8, Г7.9, Г7.10, Г8.1 и Г8.2);

Голяма част от трудовете на Киселова са посветени на охарактеризиране на фитохимичния състав и биологична активност на билката бъзак. Съществен фундаментален и приложен принос в това направление имат изследванията свързани с изясняване фитохимичния състав на плодовете на бъзака, като за първи път са идентифицирани нови съединения в екстрактите. Важен резултат в това направление е установената концентрация на ресвератрол в екстракт от плодовете на бъзак, многократно по-висока от съобщенията за съдържанието му в ципата на гроздето. Предвид знанията ни за здравните ползи от ресвератрола, тези резултати представляват интерес по отношение на използване на плодовете на бъзака като източник на богати на ресвератрол екстракти и хранителни добавки. Важен принос са и получените нови данни за биологичната активност на плодовете на бъзак в подкрепа на употребата му в народната медицина. Установен е потенциалът на екстракти от плодовете на растението да влияят върху експресията на избрани гени с роля в имуномодулиращия ефект на тези екстракти и потенциалът им за предотвратяване на клетъчната смърт, оксидативния стрес и за овладяване на възпалените процеси.

- 2) *Изследване на молекулни маркери в търсене на нови диагностични и прогностични подходи* (общо 10 научни труда: Г7.4, Г7.5, Г7.6, Г7.11, Г7.12, Г7.13, Г7.14, Г7.15, Г7.16, Г7.17);

Научните трудове на Йоана Киселова в това направление допринасят за установяване приложимостта на някои молекулни показатели в плазма, урина и слюнка като диагностични и прогностични маркери при сърдечно-съдови заболявания и затлъстяване, както и при деца с пиелонефрит и гингивит. Една важна част от приносите в това направление са постигнати в резултат от изследвания върху фенотипната пластичност, вследствие на намаления калориен прием при индивиди с наднормено тегло. Проследена е промяната на значителен брой биомаркери в постпрандиалната фаза, като е отчетен също и индивидуалния отговор на изследваните лица към стандартни тестове, като например орален глюкозо-толерантен тест (ОГТТ). Установено е, че анализът на съответния метаболитен профил в кръвна проба на гладно може да позволи ранно идентифициране на предиабетни индивиди с риск от инсулинова резистентност, без да е необходимо да се подлагат на ОГТТ.

- 3) *Разработване и адаптиране на нови препаративни и аналитични методи* (два от научните трудове попадат в това направление: В4.3, Г7.18).

Приносите в това направление са с подчертан научно-приложен характер. Освен добра теоретична подготовка и задълбочено познаване на научните проблеми по които работи, доц. Киселова има и солидни методологични познания. Години наред тя допринася за разработване и адаптиране на методи за анализ и пробоподготовка, както и

за модифициране на изследователски методи, с цел повишаване на ефективността на работа и надеждността на резултатите.

5. Лични впечатления

Като учен и колега Йоана Киселова винаги е проявявала здрави морални принципи и почтеност. Тя винаги е била високо ценена и уважавана от своите колеги и студенти, както заради своя професионализъм и отдаденост на науката, така и заради личните си качества – трудолюбие, коректност, честност в отношенията и способност да отстоява принципите си. Това, наред със солидните ѝ научни постижения до момента ми дава основание да вярвам, че тя има всички качества да премине на следващ етап в кариерното си и научно израстване, заемайки АД „Професор“.

6. Заключение

Документите и доказателственият материал представен от доц. Йоана Киселова-Кънева, дб отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в РБ и ПРАС на Медицински университет - Варна, и надхвърлят критериите за придобиване на АД „Професор“. Тя е утвърден специалист и преподавател, ползващ се с авторитет и доверие сред своите колеги и студенти. Представените материали и личните ми впечатления ми дават основание да изразя убедено положителното си становище по отношение на кандидатурата на доц. Йоана Киселова-Кънева за заемане на АД „Професор“ по научната специалност „Биохимия“ в област на висшето образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки.

05.12.2022 г.
гр. Варна

Член на Научно жури:

(доц. Милка Нашар)

